

Napomene uz finansijske izvještaje 31.12.2020

1. Osnovni podaci o društvu

Akcionarsko društvo za osiguranje GRAWE, Banja Luka (u daljnjem tekstu Društvo) registrovano je u Osnovnom sudu u Banjoj Luci 15. oktobra 2001. godine pod brojem uložka 4-2-00, a na osnovu Rješenja Ministarstva finansija Republike Srpske o izdavanju dozvole za obavljanje poslova osiguranja života broj 04-2740 od 06. jula 2001. godine. Rješenjem istog Ministarstva br. 04-4455/08 od 10. juna 2003. godine, Društvo je dobilo dozvolu za obavljanje poslova ostalih osiguranja.

Rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci dana 30. oktobra 2007. godine upisano je u sudski registar usklađivanje Društva sa odredbama Zakona o društvima za osiguranje („Službeni glasnik RS“, broj 17/05), a u skladu sa rješenjem Agencije za osiguranje Republike Srpske br. 05-128-1/07 i br. 05-128-2/07 od 06. avgusta 2007. godine kojim je Društvo dobilo dozvolu za obavljanje poslova:

- životnih osiguranja iz člana 49. stav 2. tačka d) Zakona o društvima za osiguranje;
- neživotnih osiguranja iz člana 49. stav 2. tačka b) istog zakona;

Sjedište Društva je u Banjoj Luci, ul. I Krajiškog korpusa br. 39.

Matični broj Društva je: 1949039, a JIB je 4400887090001.

Rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci dana 08. januara 2020. broj: 057-0-Reg-19-002822, u registar poslovnih subjekata upisuje se statusna promjena- spajanje uz pripajanje Akcionarskog društva za osiguranje "Atos osiguranje" a.d. Bijeljina, sa sjedištem na adresi Ulica Filipa Višnjića broj 118, Bijeljina, društvu sticaocu Akcionarskom društvu za osiguranje "Grawe" Banja Luka, sa sjedištem na adresi Ulica I krajiškog korpusa broj 39, Banja Luka, te povećanje osnovnog kapitala. Sva prava, imovina i obaveze "Atos osiguranje" a.d. Bijeljina, kao društva prestalog pripajanjem, prelaze na Akcionarsko društvo za osiguranje "Grawe" Banja Luka, kao društvo sticaoca. Društvo je na dan 31. decembra 2020. godine zapošljavalo 119 radnika (na dan 31. decembra 2019. godine 14 radnika).

Na dan 31. decembar 2020. godine lica na značajnom položaju u Društvu su:

Upravni odbor:

Marko Mikić	Predsjednik
Othmar Ederer	Član
Wolfgang Goschnik	Član

Odbor za reviziju:

Jasminka Tirić	Predsjednik
Dragica Đilas	Član
Tibor Florjan	Član

Izvršni odbor:

Veselin Petković	Generalni direktor/predsjednik
Ognjen Paštar	Izvršni direktor/član
Dijana Vulić	Izvršni direktor/član

2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Izjava o usaglašenosti

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju godišnje finansijske izvještaje Društva i sastavljeni su u skladu sa važećim Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske (Sl. glasnik RS br. 94/15) i propisima Agencije za osiguranje Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje.

Prezentacija finansijskih izvještaja

Pravna lica finansijske izvještaje sastavljaju i prezentuju za poslovnu godinu i to za period od 1. januara do 31. decembra tekuće godine sa uporednim podacima za prethodnu godinu. Finansijski izvještaji su iskazani u konvertibilnim markama (KM), osim ukoliko nije drugačije navedeno.

Računovodstveni metod

Finansijski izvještaji su sastavljeni po metodu prvobitne nabavne vrijednosti, osim ukoliko MSFI ne zahtijevaju drugačiji osnov vrednovanja na način opisan u primjenjenim računovodstvenim politikama.

Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski izvještaji Društva sastavljeni su na osnovu načela stalnosti poslovanja.

Uticaj i primjena novih i revidovanih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("IFRS") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("IAS")

Priloženi nekonsolidovani finansijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS), odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja ("IFRS", u daljem tekstu zajedno: "Standardi"), koji su bili u primjeni na dan 31. decembra 2020. godine i na njima zasnovanim propisima o računovodstvu Republike Srpske i propisima Agencije za osiguranje Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje.

Naime, na osnovu odredbi Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 94/15), sva pravna lica sa sjedištem u Republici Srpskoj su u obavezi da u potpunosti primjenjuju IAS, odnosno IFRS, kao i Međunarodni standard finansijskog izvještavanja za male i srednje entitete ("IFRS for SMEs"), Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor ("IPSAS"), Međunarodne standarde vrednovanja ("IVS"), Međunarodne standarde za profesionalnu praksu interne revizije, Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje, Kodeks etike za profesionalne računovođe i prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde ("IASB") i sva prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Međunarodna federacija računovođa ("IFAC").

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj 94/15), dana 19. februara 2020. godine, Upravni odbor Saveza RR RS, donio je „Odluku o utvrđivanju i objavljivanju prevoda Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI) iz 2018 kojeg čine :Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje i osnovni tekstovi Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS), odnosno Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI) izdati od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) kao i tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda u obliku u kojem izdati, odnosno usvojeni i koji ne uključuju osnove za zaključivanje, ilustrujuće primjere, smjernice, komentare, suprotna mišljenja, razrađene primjere i drugi dopunski objašnjavajući materijal koji može da se usvoji u vezi sa standardiam, odnosno tumačenjima, osim ako se izričito ne navodi da je on sastavni dio standarda, odnosno tumačenja.

Navedenom Odlukom, utvrđuju se i objavljuju prevodi Standarda i tumačenja, izdatih od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde iz 2018. godine, koji su objavljeni na internet stranici Saveza RR RS, a koji se počinju primjenjivati u Republici Srpskoj za finansijske izvještaje koji se

sastavljaju na dan 31. decembra 2020. godine. Stupanjem na snagu ove odluke, prestaje da važi Odluka o početku obavezne primjene izdanja IAS/IFRS od 04.10.2017. godine.

Rukovodstvo Društva analizira promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojene Standarde i tumačenja izdata nakon 31. decembra 2018. godine, i nakon ustanovljavanja Standarda i tumačenja koji su relevantni za Društvo, ima namjeru da iste primjeni u sastavljanju finansijskih izvještaja nakon što oni budu zvanično prevedeni i objavljeni u Republici Srpskoj.

Novi standardi i nove izmjene postojećih Standarda koji su u primjeni za izvještajni period, ali nisu zvanično prevedeni i objavljeni u Republici Srpskoj.

Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sledeći standardi i izmjene postojećih standarda, su u primjeni.

- MSFI 9 "Finansijski instrumenti" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine);
- MSFI 15 „Prihodi od ugovora sa kupcima“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine);
- MSFI 3 „Poslovne kombinacije“- Definicija posla (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine);
- MRS 1 "Prezentacija finansijskih izvještaja" i MRS 8 "Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške" – Definicije materijalnosti (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine);
- Konceptualni okvir u MSFI standardima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine);

Rukovodstvo Društva je izabralo da ne usvoji nove standarde i nove izmjene postojećih Standarda koji su u primjeni za izvještajni period, prije nego budu zvanično prevedeni i objavljeni u Republici Srpskoj.

Novi Standardi i izmjene postojećih Standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni

Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći Standardi i izmjene postojećih Standarda, kao i nova tumačenja su bili izdati, ali nisu postali efektivni:

- MSFI 16 "Lizing" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2021. godine);
- MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ – Klasifikacija obaveza na dugoročne i kratkoročne (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine).
- MSFI 3 „Poslovne kombinacije“ – Ažuriranje upućivanja na Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje
- MRS 16 „Nekretnine, postrojenja i oprema“ – Prihodi prije namjenjene upotrebe (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine).
- MRS 37 „Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina“ – Štetni ugovori – Troškovi ispunjenja ugovora Godišnja unapređenja;
- MSFI „Ciklus 2018-2020“ – Izmjene MSFI 1, MSFI 9, MSFI 16 i MRS 41 (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine). i
- MSFI 17 "Ugovori o osiguranju" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine).

Rukovodstvo Društva je izabralo da ne usvoji ove nove Standarde i izmjene postojećih Standarda prije nego oni stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih Standarda i izmjena postojećih Standarda neće imati materijalan uticaj na finansijske izvještaje Društva u periodu inicijalne primjene.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika

Prihodi i rashodi

Prihodi od premije osiguranja

Prihodi se iskazuju po fakturiranoj premiji. Iskazuju se na dan dospijeća premije, a u zavisnosti od načina plaćanja i glavnog dospijeća premije umanjuju se za prenosnu premiju. Otpisi potraživanja za premiju osiguranja, usljed raskida ili kapitalizacije Ugovora o osiguranju su evidentirani na rashodima. Visina premije utvrđena je tarifom premije prema vrstama osiguranja.

Premija se sastoji od funkcionalne premije i režijskog dodatka. Funkcionalnu premiju čine tehnička premija i režijski dodatak. Režijski dodatak se koristi za pokriće troškova sprovođenja osiguranja. Maksimalnu stopu režijskog dodatka utvrđuje organ određen statutom Društva. Društvo ne izdvaja sredstva preventive, budući da Pravilnikom o maksimalnim stopama režijskog dodatka i Pravilnikom o preventivi nije propisano da će se iz bruto premije izdvajati sredstva za preventivu.

Prihodi se prilikom sačinjavanja finansijskih izvještaja koriguju za prenijetu prenosnu premiju (povećanje) i umanjuju za prenosnu premiju za tekuću godinu. Obračun prenosne premije vršen je pojedinačno po polisi. Obračun je izvršen primjenom metode „pro rata temporis“, sa tačnim vremenskim razgraničenjem, srazmjerno trajanju osiguranja, za pokriće budućih obaveza Društva. Prenosna premija osiguranja života je uključena u matematičku rezervu životnih osiguranja.

Prihod po osnovu kamata

Prihod po osnovu kamata odnose se na obračunate kamate na date kredite, kamate na obveznice i na sredstva deponovana u banci za pokriće 50% garantnog fonda i tehničkih rezervi.

Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose

Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose predstavljaju rezervisanja za matematičku rezervu i rezervu za učešće u dobiti osiguranja života.

Rashodi naknada šteta i ugovorenih iznosa osiguranja

Rashodi naknada šteta i ugovorenih iznosa osiguranja predstavljaju rashode za isplatu šteta i ugovorenih iznosa koji se utvrđuju na osnovu ugovora, akata poslovne politike, odnosno opštih akata Društva. Ovi rashodi uključuju i troškove nastale angažovanjem vještaka za procjenu šteta životnih i neživotnih osiguranja.

Rashodi po osnovu premije reosiguranja

Rashodi po osnovu premije reosiguranja predstavljaju rashode reosiguranja rizika kod Bosna RE sa kojim je Društvo sklopilo ugovore o reosiguranju.

Prihodi po osnovu provizija reosiguranja predstavljaju provizije koje Društvo naplaćuje od Bosna RE kod koga reosigurava svoj portfelj.

Troškovi sprovođenja osiguranja

Troškovi sprovođenja osiguranja predstavljaju rashode za obavljanje djelatnosti osiguranja. Podijeljeni su na troškove pribave i troškove uprave. Troškovi pribave uključuju sve direktne troškove koji nastaju kod zaključivanja ugovora o osiguranju, kao što su troškovi osoblja zaposlenog u prodaji, troškovi provizija.

Troškovi uprave predstavljaju troškove sprovođenja osiguranja koji nisu direktno povezani sa zaključenjem ugovora o osiguranju.

Društvo vrši razgraničenja troškova sprovođenja osiguranja za neživotna osiguranja, tako da oni u cijelosti padaju na teret tekuće godine.

Matematičke rezerve

Obračun matematičke rezerve osiguranja života izvršen je primjenom aktuarskih načela i principa osiguranja života i to primjenom:

- Bruto (Cilmerove) prospektivne metode za sva aktivna osiguranja života.
- Neto prospektivne metode za sva redukovana (kapitalizovana) osiguranja života i svih osiguranja kod kojih je prestala obaveza plaćanja premije osiguranja života.

Pripadajuća dobit osiguranja života predstavlja iznose na koje osiguranici imaju pravo po osnovu učešća u dobiti iz ugovora o osiguranju života.

Rezervisane štete

Rezervisane štete obrazuju se u visini procijenjenog iznosa obaveza za nastale prijavljene a neriješene štete, kao i za nastale neprijavljene štete u tekućem obračunskom periodu.

Rezervisanje sredstava za nastale prijavljene, a nelikvidirane štete

Rezervisane štete predstavljaju ukupan iznos obaveze koje su, prema razboritoj procjeni napravljenoj na osnovu objektivnih faktora, potrebno da se izvrši plaćanje šteta ostvarenih na dan bilansiranja. Rezervisanja sredstava za nastale prijavljene, a nelikvidirane štete vrše se na osnovu procjene iznosa svake pojedinačne štete osim za štete za koje, na osnovu raspoložive dokumentacije, nije moguće izvršiti takvu procjenu, a za koje se rezervacija utvrđuje na osnovu prosječno likvidirane štete u odnosnoj vrsti osiguranja.

Štete u sporu rezervišu se u iznosu za koji se očekuje da bi mogao biti utvrđen od strane suda. Rezervisanja za indirektno troškove obrade šteta iznosi 1,53% za životna osiguranja i 4,97% za neživotna osiguranja od zbira rezervi za prijavljene štete i rezerve za nastale neprijavljene štete.

Rezervisanja za nastale neprijavljene štete

Rezervisanje sredstava za nastale a neprijavljene štete radi se primjenom metode ulančanih ljestvica, tj. Chain Ladder Method za neživotna osiguranja. Ova metoda se koristi za obračun rezervacije sredstava za nastale neprijavljene štete na kraju poslovne godine, dok na kraju obračunskog perioda kraćeg od godinu dana ovaj iznos ne može biti manji od iznosa rezervi za nastale neprijavljene štete koji je utvrđen na kraju prethodne godine.

Rezervisanje sredstava za nastale a neprijavljene štete radi se primjenom paušalne metode za dodatna osiguranja uz osiguranje života.

Troškovi tekućeg održavanja i opravki

Troškovi tekućeg održavanja i opravki osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja iskazani su u izvještaju o dobitku i gubitku (bilansu uspjeha) u stvarno nastalom iznosu.

Preračunavanje strane valute

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u KM po zvaničnom kursu koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan Bilansa stanja preračunati su u KM po zvaničnom kursu utvrđenom za taj dan.

Nemonetarne stavke koje se vrednuju po principu istorijskog troška izraženog u stranoj valuti preračunate su po istorijskom kursu važećem na dan inicijalne transakcije.

Zvanični kursevi za EUR primijenjeni za preračun deviznih pozicija Bilansa stanja u KM su bili sljedeći:

Valuta	31.12.2020.	31.12.2019.
EUR	1,95583	1,95583

Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti, odnosno po cijeni koštanja za sredstva izrađena u sopstvenoj režiji. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost uvećana za sve troškove koje se mogu direktno pripisati dovođenju ovih sredstava u stanje funkcionalne pripravnosti.

Nakon početnog priznavanja, nekretnine, postrojenja i oprema vrednuju se po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za kumuliranu ispravku vrijednosti po osnovu amortizacije i za eventualne akumulirane gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme se izračunava primjenom linearne metode u toku procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava, uz primjenu sljedećih stopa:

Naziv	stope %
Poslovni prostor	1,30%
Kancelarijski namještaj	11,00%
Kancelarijske mašine	14,29%
Kompjuterska oprema	20,00%
Oprema za tehnički pregled	16,67 %
Ostala oprema	20,00%
Softver	20,00%
Službena vozila	14,29%

Obračun amortizacije počinje od narednog mjeseca u odnosu na mjesec u kojem je sredstvo stavljeno u upotrebu. Amortizacione stope se preispituju svake godine radi obračuna amortizacije koja odražava stvarni utrošak ovih sredstava u toku poslovanja i preostali namjeravani vijek njihovog korišćenja.

Sredstvo se isknjižava iz evidencije u momentu otuđenja ili ukoliko se ne očekuju buduće ekonomske koristi od upotrebe tog sredstva. Dobici ili gubici po osnovu prodaje ili otpisa sredstva (kao razlika između neto prodajne vrijednosti i knjigovodstvene vrijednosti) priznaju se u bilansu uspjeha odgovarajućeg perioda.

Investicione nekretnine

Nekretnine koje se ne koriste za potrebe redovnog poslovanja i obavljanja djelatnosti, već se drže radi ostvarivanja prihoda od izdavanja ili radi uvećanja vrijednosti, klasifikuju se kao investicione nekretnine. Početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti koja se sastoji od nabavne cijene uvećane za zavisne troškove nabavke.

Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se vrednuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za kumuliranu ispravku vrijednosti po osnovu amortizacije i za eventualne akumulirane gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti.

Umanjenje vrijednosti imovine

Na dan svakog Bilansa stanja, Društvo preispituje knjigovodstvenu vrijednost svoje materijalne i nematerijalne imovine da bi utvrdilo da li postoje indikacije da je došlo do gubitka po osnovu umanjenja vrijednosti imovine. Ukoliko takve indikacije postoje, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak. Ako nije moguće procijeniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Društvo procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generiše novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca za rizike specifične za to sredstvo. Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva (ili jedinice koja generiše novac) manji od knjigovodstvene vrijednosti, onda se knjigovodstvena vrijednost tog sredstva umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim ako sredstvo prethodno nije bilo predmet revalorizacije. U tom slučaju dio gubitka, do iznosa revalorizacije, priznaje se u okviru promjena na kapitalu.

Finansijski instrumenti

Klasifikacija finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva uključuju dugoročne finansijske plasmane, potraživanja i kratkoročne finansijske plasmane, gotovinu i gotovinske ekvivalente. Društvo klasifikuje finansijska sredstva u neku od sljedećih kategorija: sredstva po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha, investicije koje se drže do dospelosti, krediti (zajmovi) i potraživanja i sredstva raspoloživa za prodaju. Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su sredstva stečena. Rukovodstvo Društva utvrđuje klasifikaciju finansijskih sredstava prilikom inicijalnog priznavanja. Finansijske obaveze uključuju dugoročne finansijske obaveze, kratkoročne finansijske obaveze, obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze. Društvo klasifikuje finansijske obaveze u dvije kategorije: obaveze po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha i ostale finansijske obaveze.

Metod efektivne kamate

Metod efektivne kamate je metod izračunavanja amortizovane vrijednosti finansijskog sredstva ili finansijske obaveze i raspodjele prihoda i rashoda od kamate tokom određenog perioda. Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskontuje buduće gotovinske isplate ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta ili, gdje je prikladno, tokom kraćeg perioda na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Prihodi se priznaju na bazi efektivne kamate za dužničke instrumente, izuzev za one koji su iskazani po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumijevaju se novac u blagajni, sredstva na tekućim i deviznim računima, kao i depoziti po viđenju i oročeni depoziti u KM i u stranim valutama.

Kredit (zajmovi) i potraživanja

Potraživanja od kupaca, krediti (zajmovi) i ostala potraživanja sa fiksnim ili odredivim plaćanjima koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu klasifikuju se kao krediti (zajmovi) i potraživanja. Krediti (zajmovi) i potraživanja vrednuju se po amortizovanoj vrijednosti, primjenom metode efektivne kamate, umanjenoj za umanjenje vrijednosti po osnovu obezvređenja. Prihod od kamate se priznaje primjenom metoda efektivne kamate, osim u slučaju kratkoročnih potraživanja, gdje priznavanje prihoda od kamate ne bi bilo materijalno značajno.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivativna sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana kao finansijska sredstva naznačena po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha, investicije koje se drže do dospelosti i krediti (zajmovi) i potraživanja. Nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju priznaju se po njihovoj fer vrijednosti. Dobici ili gubici nastali po osnovu promjene fer vrijednosti priznaju se u okviru promjena na kapitalu, na računima nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu hartija od vrijednosti. Umanjenja za gubitke po osnovu obezvređenja vrijednosti se priznaju direktno u Bilansu uspjeha. U slučaju prodaje finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju ili trajnog umanjenja vrijednosti, kumulativni dobitak ili gubitak, prethodno priznat u okviru kapitala, prenosi se na prihode i rashode perioda. Fer vrijednost finansijskih sredstava se u načelu utvrđuje prema tržišnoj vrijednosti ostvarenoj na Banjalučkoj berzi na dan Bilansa stanja. Za sredstva za koja ne postoji aktivno tržište, fer vrijednost se utvrđuje korišćenjem tehnika procjene. Tehnike procjene obuhvataju korišćenje posljednjih nezavisnih tržišnih transakcija između obavještenih, voljnih strana, ako su dostupne, poređenje sa aktuelnom fer vrijednošću drugog instrumenta koji je u značajnoj mjeri isti i analizu diskontovanog toka gotovine. Sredstva za koja ne postoji aktivno tržište i za koja nije moguće realno utvrditi fer vrijednost vrednuju se po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za eventualne kumulirane gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti.

Umanjenja vrijednosti finansijskih sredstava

Na dan svakog Bilansa stanja Društvo procjenjuje da li postoje objektivni dokazi da je došlo do umanjenja vrijednosti imovine finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava (osim sredstava iskazanih po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha). Obezvređenje finansijskih sredstava se vrši kada postoje objektivni dokazi da su, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijskog sredstva, procijenjeni budući novčani tokovi sredstava izmjenjeni.

Obezvređenje (ispravka vrijednosti) potraživanja vrši se indirektno za iznos dospjelih potraživanja koja nisu naplaćena u određenom periodu od datuma dospelosti za plaćanje, a direktno ako je nemogućnost naplate izvjesna i dokumentovana. Promjene na računu ispravke vrijednosti potraživanja evidentiraju se

u korist ili na teret Bilansa uspjeha. Naplata otpisanih potraživanja knjiži se u bilans uspjeha kao ostali prihod.

Obezvredjenje akcija, klasifikovanih kao finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, koje se ne kotiraju na Banjalučkoj berzi vrši se u slučaju značajnog ili dugotrajnog pada fer vrijednosti posmatrane akcije ispod njene knjigovodstvene vrijednosti. Prethodno priznati rashodi obezvrijeđenja po ovom osnovu se ne ukidaju kroz Bilans uspjeha. Svako naknadno povećanje fer vrijednosti se priznaje direktno u okviru kapitala.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze, uključujući obaveze po kreditima, inicijalno se priznaju po fer vrijednosti primljenih sredstava, umanjenoj za troškove transakcije.

Nakon početnog priznavanja, ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamate. Trošak po osnovu kamata se priznaje u Bilansu uspjeha obračunskog perioda.

Porezi

Tekući porez

Porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa propisima o oporezivanju Republike Srpske. Konačni iznos obaveze poreza na dobitak utvrđuje se primjenom poreske stope od 10% na poresku osnovicu utvrđenu u poreskom bilansu Društva. Poreska osnovica prikazana u poreskom bilansu uključuje dobitak prikazan u zvaničnom Bilansu uspjeha koji se koriguje za razlike koje su definisane propisima o oporezivanju Republike Srpske. Republički propisi ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

Odloženi porez

Odloženi porez na dobitak se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema Bilansu stanja, za privremene razlike proizašle između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i obaveza u finansijskim izvještajima i njihove odgovarajuće poreske osnovice korišćene u izračunavanju oporezivog dobitka. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike, dok se odložena poreska sredstva priznaju u mjeri u kojoj je vjerovatno da će oporezivi dobici biti raspoloživi za korišćenje odbitnih privremenih razlika.

Odloženi porez se obračunava po poreskim stopama za koje se očekuje da će se primjenjivati u periodu kada se sredstvo realizuje ili obaveza izmiruje. Odloženi porez se knjiži na teret ili u korist Bilansa uspjeha, osim kada se odnosi na pozicije koje se knjiže direktno u korist ili na teret kapitala, i u tom slučaju se odloženi porez takođe raspoređuje u okviru kapitala.

Primanja zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Republici Srpskoj, Društvo je u obavezi da plaća doprinose fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose. Društvo nije uključeno u druge oblike penzijskih planova i nema nikakvih obaveza po ovim osnovama.

4. Značajne računovodstvene procjene

Sastavljanje financijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Društva da vrši procjene i koristi pretpostavke koje mogu da imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja financijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na prethodnom iskustvu, tekućim i očekivanim uslovima poslovanja i ostalim raspoloživim informacijama na dan sastavljanja financijskih izvještaja. Stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Najznačajnija područja koja od rukovodstva zahtijevaju vršenje procjene i korišćenje pretpostavki predstavljena su u daljnjem tekstu:

a) Korisni vijek nekretnina, postrojenja i opreme

Društvo procjenjuje preostali korisni vijek nekretnina, postrojenja i opreme na kraju svake poslovne godine. Procjena korisnog vijeka nekretnina, postrojenja i opreme je zasnovana na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promjenama ekonomskih i industrijskih faktora.

Ukoliko se sadašnja procjena razlikuje od prethodnih procjena, promjene u poslovnim knjigama Društva se evidentiraju u skladu sa MRS 8 „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške“. Ove procjene mogu da imaju materijalno značajan efekat na knjigovodstvenu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme kao i na iznos amortizacije tekućeg obračunskog perioda.

b) Umanjenje vrijednosti imovine

Na dan Bilansa stanja, Društvo vrši pregled knjigovodstvene vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine i procjenjuje da li postoje indikacije za umanjeње vrijednosti nekog sredstva. Prilikom procjenjivanja umanjeња vrijednosti, sredstva koja gotovinske tokove ne generišu nezavisno dodjeljuju se odgovarajućoj jedinici koja generiše novac. Naknadne promjene u dodjeljivanju jedinici koja generiše novac ili u vremenu novčanih tokova mogu da utiču na knjigovodstvenu vrijednost odnosno imovine.

c) Ispravka vrijednosti potraživanja

Ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja se vrši na osnovu procijenjenih gubitaka usljed nemogućnosti kupaca da ispune svoje obaveze. Procjena rukovodstva je zasnovana na starosnoj analizi potraživanja od kupaca, istorijskim otpisima, kreditnoj sposobnosti kupaca i promjenama u postojećim uslovima prodaje. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i očekivanoj budućoj naplati. Promjene u uslovima poslovanja, djelatnosti ili okolnosti vezani za određene kupce mogu da imaju za posljedicu korekciju ispravke vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja objelodanjene u priloženim financijskim izvještajima.

d) Matematičke rezerve

Društvo vrši obračun matematičkih rezervi osiguranja života primjenom aktuarskih načela i principa osiguranja života i to primjenom:

- Bruto (Cilmerove) prospektivne metode za sva aktivna osiguranja života.
- Neto prospektivne metode za sva redukovana (kapitalizovana) osiguranja života i sva osiguranja kod kojih je prestala obaveza plaćanja premije osiguranja života.

Pripadajuća dobit osiguranja života predstavlja iznose na koje osiguranici imaju pravo po osnovu učešća u dobiti iz ugovora o osiguranju života.

5. Prihodi od premija i provizija osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja

Prihodi od premija i provizija osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	2020. u KM	2019. u KM
<i>Prihodi od premije životnih osiguranja</i>		
Prihod od premije osiguranja život	22.966.100	21.072.901
Prihod od dodatka za troškove zaključenja ugovora	55.727	60.797
Promjena prenosne premije osiguranja života	(362.662)	(744.683)
Promjena prenosne premije – nezgoda	(26.584)	(90.053)
Prihod od provizije iz reosiguranja – nezgoda	182.941	161.541
Prihod od provizije iz reosiguranja – život	149.891	138.801
Prihod od provizije iz dobitka iz reosiguranja	74.085	39.822
	23.039.498	20.639.126
<i>Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja u naknadi šteta životnog osiguranja</i>		
Prihod od udjela u štetama iz reosiguranja nezgoda	252.771	245.307
Prihod od udjela u štetama iz reosiguranja – život	182.642	282.749
	435.413	528.056
<i>Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja život. osiguranja, reosiguranja i retrocesija</i>		
Prihod od smanjenja rezervisanja štete – nezgoda	-	1.769
	-	1.769
Ostali prihodi po osnovu životnog osiguranja	133.990	21.337
Ukupno prihodi od premija i provizija osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja:	23.608.901	21.190.288

6. Prihodi od premije osiguranja, saosiguranja i reosiguranja neživotnih osiguranja

Prihodi od premije osiguranja, saosiguranja i reosiguranja neživotnih osiguranja	2020. u KM	2019. u KM
Prihod od premije osiguranja – osiguranje imovine	9.933.027	20.014
Promjena prenosne premije – neživotna osiguranja	2.200.961	(1.391)
Prihod od premije reosiguranja zelene karte	32.448	-
Prihod od provizije iz reosiguranja -neživotna osiguranja	98.316	2.101
Prihodi od troškova opomena imovina	1.980	45
Ostali poslovni prihodi - neživotna osiguranje	1.911	3
Ukupno prihodi od premije osiguranja, saosiguranja i reosiguranja neživotnih osiguranja:	12.268.643	20.772

7. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja

Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	2020. u KM	2019. u KM
Prihodi od smanjenja rezervisanih šteta neživotnih osiguranja	665.780	3.963
Prihodi od smanjenja rezervisanja za otpremnine	7.548	-
Ukupno prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja:	673.328	3.963

8. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose

Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	2020. u KM	2019. u KM
Izdavanja za matematičku rezervu	10.877.344	10.969.259
Izdavanja za učešće u dobiti	629.950	628.222
Rezervisani udio u dobiti	(109.432)	158.804
Zaštitni fond	104.877	3.287

Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	2020. u KM	2019. u KM
Ukupno rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose:	11.502.739	11.759.572

9. Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja

Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	2020. u KM	2019. u KM
Naknade šteta, ugovorenih iznosa i udjela u štetama životnih osiguranja	7.833.559	6.559.557
<i>Rashodi po osnovu premija i provizija saosiguranja, reosiguranja, i retrocesija - životno osiguranje</i>		
Rashodi po osnovu premija reosiguranja- nezgoda	528.776	467.024
Rashodi po osnovu premija reosiguranja – život	639.992	587.591
Rashodi po osnovu kamata reosiguranja – život	20	112
Promjena prenosne premije - reosiguranje nezgoda	(27.208)	(12.391)
Promjena prenosne premije - reosiguranje život	(24.616)	(49.484)
	1.116.964	992.852
Rezervisanja za štete, udjele u štetama i ostala rezervisanja po osnovu životnih osiguranja	146.701	198.285
Ukupno naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja:	9.097.224	7.750.694

10. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja

Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	2020. u KM	2019. u KM
Naknade šteta, ugovorenih iznosa i udjela u štetama neživotnih	5.265.428	1.688
Rashodi po osnovu premija reosiguranja	435.893	6.004
Rashodi po osnovu premija reosiguranja- zelena karta	116.442	-
Promjena prenosne premije- udio reosiguranja	(12.630)	(783)
Rezervisanja za štete, udjele u štetama i ostala rezervisanja	-	2.977
Ukupno naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja:	5.805.133	9.886

11. Troškovi amortizacije i rezervisanja

Troškovi amortizacije i rezervisanja	2020. u KM	2019. u KM
Trošak amortizacije	285.254	72.513
Trošak rezervisanja	23.727	15.340
Ukupno troškovi amortizacije i rezervisanja:	308.981	87.853

12. Troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi

Troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi	2020. u KM	2019. u KM
<i>Troškovi provizija</i>		
Prva provizija – život	2.565.722	2.346.312
Sljedeća provizija – život	1.063.641	848.437
Superprovizija – život	117.604	119.362
Prva provizija – imovina	39.717	972
Provizija na obračun premije	39.836	21.802
Sljedeća provizija- imovina	4.896	336
	3.831.416	3.337.221
<i>Nematerijalni troškovi</i>		
Troškovi reprezentacije	165.344	120.118
Troškovi premije osiguranja	5.667	3.671
Troškovi platnog prometa i drugih bankarsk. Usluga	38.018	70.335
Troškovi neproizvodnih usluga	1.327.011	496.763
Ostali nematerijalni troškovi	822.319	247.127
	2.358.359	938.014
<i>Troškovi proizvodnih usluga, reklame i propaganda</i>		
Troškovi zakupa	3.132.858	122.541
Troškovi reklame	849.034	418.612
Troškovi poreza i doprinosa	479.156	160.022
Troškovi materijala, goriva i energije	455.438	89.880
	4.916.486	791.055
Ukupno troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi:	11.106.261	5.066.290

13. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	2020. u KM	2019. u KM
Troškovi bruto zarada i naknada zarada	3.321.577	520.837
Ostali lični rashodi i naknade	331.594	128.311
Ukupno troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi:	3.653.171	649.148

14. Finansijski prihodi

Finansijski prihodi	2020. u KM	2019. u KM
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihod od kamata po viđenju	24.970	30.292
Prihod od kamata na depozite	151.978	240.332
Prihod od kamata na obveznice	4.217.894	3.566.351
Prihod od kamata na kredite	510.219	566.252
Prihodi od kamata na zelenu kartu	5.550	-
	4.910.611	4.403.227
<i>Ostali finansijski prihodi</i>		
Amortizacija obveznica	397.118	451.486
Prihodi od ulaganja u obveznice	203.119	248.469
Prihodi od dividendi	1.405	1.315
Ostali finansijski prihodi	-	1.147
	601.642	702.417
Ukupno finansijski prihodi:	5.512.253	5.105.644

15. Finansijski rashodi

Finansijski rashodi	2020. u KM	2019. u KM
Rashodi kamata	96.643	11.196
Rashodi naknada	82.235	-
Rashodi ulaganja u obveznice	53.708	46.048
Rashodi ulaganja u akcije – Progres a.d. Bijeljina	576.109	-
Ostali finansijski rashodi	119.471	116.979
Ukupno finansijski rashodi:	928.166	174.223

16. Ostali prihodi

Ostali prihodi	2020. u KM	2019. u KM
Naplaćena otpisana potraživanja	649.433	52
Ostali nepomenuti prihodi	115.833	35.060
Prihod od prodaje osnovnih sredstava	1.191	-
Ukupno ostali prihodi:	766.457	35.112

17. Ostali rashodi

Ostali rashodi	2020. u KM	2019. u KM
Rashodi po osnovu otpisa potraživanja-premije	157.138	1.210
Rashodi po osnovu otpisa potraživanja	349.887	9.768
Ostali nepomenuti rashodi	42.616	2.239
Rashodi po osnovu naknada kazni	10.887	-
Ukupno ostali rashodi:	560.528	13.217

18. Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine

Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine na dan 31. decembra 2020. godine iznose 1.880.307 KM i u potpunosti se odnose na goodwill.

19. Zarada po akciji

Zarada po akciji	2020. u KM	2019. u KM
Dobitak obračunskog perioda	1.940.086	846.193
Prosječan ponderisani broj akcija	13.600	8.000
Ukupno zarada po akciji:	143	106

20. Nekretnine, postrojenja i oprema

	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	NPO u pripremi	Ukupno
N A B A V N A V R I J E D N O S T					
Stanje na dan 01.01.2019.	-	-	484.753	-	484.753
Nabavka	-	-	-	347.525	347.525
Aktiviranje u toku godine	-	-	341.675	(347.525)	(5.850)
Otpis i prodaja	-	-	(29.326)	-	(29.326)
Stanje na dan 31.12.2019/01.01.2020.	-	-	797.102	-	797.102
Nabavka	-	-	-	163.255	163.255
Prenos osn.sredstava spajanje uz pripajanje – Atos	681.165	1.009.945	1.997.837	-	3.688.947
Aktiviranje u toku godine	-	-	163.255	(163.255)	-
Otpis i prodaja	-	(167.249)	(23.211)	-	(190.460)
Stanje na dan 31.12.2020.	681.165	842.696	2.934.983	-	4.458.844
I S P R A V K A V R I J E D N O S T I					
Stanje na dan 01.01.2019.	-	-	253.228	-	253.228
Amortizacija	-	-	72.318	-	72.318
Otpis	-	-	(29.327)	-	(29.327)
Stanje na dan 31.12.2019/01.01.2020.	-	-	296.219	-	296.219
Amortizacija	-	12.223	218.881	-	231.104
Prenos – spajanje uz pripajanje – Atos	-	42.666	1.631.522	-	1.674.188
Otpis i prenos	-	(12.139)	(23.210)	-	(35.349)
Stanje na dan 31.12.2020.	-	42.750	2.123.412	-	2.166.162
Stanje na dan 31.12.2019.	-	-	500.883	-	500.883
Stanje na dan 31.12.2020.	681.165	799.946	811.571	-	2.292.682

20.1 Investicione nekretnine

	Investicione nekretnine	Ukupno investicione nekretnine
N A B A V N A V R I J E D N O S T		
Stanje na dan 01.01.2019.	-	-
Nabavka	-	-
Otpis i prodaja	-	-
Stanje na dan 31.12.2019/01.01.2020.	-	-
Nabavka	4.444.876	4.444.876
Otpis i prodaja	-	-
Stanje na dan 31.12.2020.	4.444.876	4.444.876
I S P R A V K A V R I J E D N O S T I		
Stanje na dan 01.01.2019.	-	-
Amortizacija	-	-
Otpis	-	-
Stanje na dan 31.12.2019/01.01.2020.	-	-
Amortizacija	276.660	276.660
Otpis	-	-
Stanje na dan 31.12.2020.	276.660	276.660
Stanje na dan 31.12.2019.	-	-
Stanje na dan 31.12.2020.	4.168.216	4.168.216

21. Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročni finansijski plasmani	31.12.2020. u KM	31.12.2019. u KM
Dugoročni finansijski plasmani u zemlji	16.377.884	10.944.548
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	120.964.275	94.712.633
Ostali dugoročni finansijski plasmani (Biro Zelene Karte)	643.725	-
Ukupno	137.985.884	105.657.181
<i>Dugoročni finansijski plasmani koji dospijevaju u periodu do 12 mjeseci</i>		
1) Dio dugoročnih depozita koji dospijevaju u periodu od 12 mjeseci		-
- Unicredit banka	(1.500.000)	-
- Intesa San Paolo banka	(500.000)	-
- Komercijalna banka	(500.000)	-
Ukupno 1)	(2.500.000)	-

Grawe osiguranje a.d. Banja LukaNapomene uz finansijske izvještaje na dan 31. decembra 2020. godine

Dugoročni finansijski plasmani	31.12.2020. u KM	31.12.2019. u KM
2) Dio dugoročnih kredita koji dospijevaju u periodu od 12 mjeseci		-
- GFG Finanz d.o.o. Banja Luka	(472.883)	-
- Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka	(146.927)	-
- 3D Izvor d.o.o. Srbac	(20.800)	-
<i>Ukupno 2)</i>	<i>(640.610)</i>	
Ukupno 1) i 2)	(3.140.610)	-
Ukupno dugoročni finansijski plasmani:	134.845.274	105.657.181

Dugoročni finansijski plasmani u zemlji na dan 31. decembra 2020. godine iznose 16.377.884 KM (na dan 31. decembra 2019. godine iznose 10.944.548 KM). Pregled istih je u nastavku:

Dugoročni finansijski plasmani u zemlji	31.12.2020. u KM	31.12.2019. u KM
<i>Dugoročni krediti</i>		
GFG Finanz d.o.o. Banja Luka	4.239.628	4.641.894
Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka	4.427.756	4.572.268
3D Izvor d.o.o. Srbac	210.500	230.386
	8.877.884	9.444.548
<i>Dugoročni depoziti</i>		
Intesa San Paolo banka	500.000	-
MF Banka ad Banja Luka	3.000.000	-
Komercijalna banka a.d. Banja Luka	2.500.000	
UniCredit Banka a.d. Banja Luka	1.500.000	1.500.000
	7.500.000	1.500.000
Ukupno dugoročni finansijski plasmani u zemlji:	16.377.884	10.944.548

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju na dan 31. decembra 2020. godine iznose 120.964.275 KM (na dan 31. decembra 2019. godine iznose 94.712.633 KM) i pregled je u narednoj tabeli:

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	31.12.2020. u KM	31.12.2019. u KM
Akcije	16.651	17.359
Obveznice	120.947.624	94.695.274
Ukupno finansijska sredstva raspoloživa za prodaju:	120.964.275	94.712.633

22. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci

Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	31.12.2020. u KM	31.12.2019. u KM
Potraživanja po osnovu:		
- premije životnih osiguranja	688.271	499.648
- premije neživotnih osiguranja	979.342	304
- potraživanja za reosiguranje	2.662	
- ispravka vrijednosti premije životnih osiguranja	(50.184)	(30.011)
- ispravka vrijednosti premije neživotnih osiguranja	(622.698)	(26)
Ukupno potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci:	997.393	469.915

23. Potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja

Potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja	31.12.2020. u KM	31.12.2019. u KM
Potraživanja po osnovu prava na regres	272.780	-
Potraživanja za štete	50.117	-
Potraživanja od zaposlenih	-	302
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	48.088	-
Potraživanja za refundaciju	2.763	-
Potraživanja za anuitet	2.488	2.488
Potraživanja za zakup	36.929	-
Potraživanja za ulaganja	35.181	1.177.459
Ostala potraživanja	122.612	30.014
Sumnjiva i sporna potraživanja	1.382.029	-
<i>Ispravka potraživanja:</i>		
<i>Ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja</i>	<i>(1.382.029)</i>	<i>-</i>
<i>Ispravka potraživanja za regresne štete</i>	<i>(253.814)</i>	<i>-</i>
<i>Ispravka vrijednosti ostalih potraživanja</i>	<i>(113.696)</i>	<i>(15.007)</i>
Ukupno potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja:	203.448	1.195.256

24. Kratkoročna finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani	31.12.2020. u KM	31.12.2019. u KM
Kratkoročni depoziti	-	1.000.000
Dio dugoročnih depozita koji dospijevaju u periodu od 12 mjeseci (napomena 21)	2.500.000	
Dio dugoročnih kredita koji dospijevaju u periodu od 12 mjeseci (napomena 21)	640.610	-
Ukupno kratkoročni finansijski plasmani:	3.140.610	1.000.000

25. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti	31.12.2020. u KM	31.12.2019. u KM
Poslovni račun - domaća valuta	9.602.535	11.316.580
Poslovni račun - strana valuta	421.373	497.523
Blagajna - domaća valuta	954	745
Ukupno gotovina i gotovinski ekvivalenti:	10.024.862	11.814.848

26. Aktivna vremenska razgraničenja

Aktivna vremenska razgraničenja	31.12.2020. u KM	31.12.2019. u KM
<i>Unaprijed obračunate ugovorene kamate i zakupnine</i>		
Pripadajuće kamate i zakupnine – obveznice	1.641.838	1.334.420
Pripadajuće kamate i zakupnine – depoziti	8.192	76
Pripadajuće kamate i zakupnine – krediti	32.734	34.205
	1.682.764	1.368.701
Prenosna premija – reosiguranje	555.915	419.194
Rezervisanje za štete – reosiguranje	456.872	209.966
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	3.243	1.977
	1.016.030	631.137
Razgraničeni troškovi pribave	1.041.792	-
Ukupna aktivna vremenska razgraničenja:	3.740.586	1.999.838

27. Kapital

Osnovni kapital iskazan na dan 31. decembra 2020. godine u iznosu od 13.600.000 KM (na dan 31. decembra 2019. godine u iznosu od 8.000.000 KM) i jedini akcionar Društva je Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Graz, Austria.

Rješenjem o registraciji od 08.01.2020. godine upisala se statusna promjena – spajanje uz pripajanje Akcionarskog društva za osiguranje „Atos osiguranje“ a.d. Bijeljina društvu sticaocu, odnosno Grawe Osiguranju a.d. Banja Luka, te povećanje osnovnog kapitala. Sva prava, imovina i obaveze koja su pripadala „Atos osiguranju“ a.d. Bijeljina, kao društva prestalog pripajanjem, prešla su na Grawe Osiguranje, kao društvo sticaoca.

28. Dugoročna rezervisanja

Dugoročna rezervisanja	31.12.2020. u KM	31.12.2019. u KM
Matematička rezerva životnih osiguranja	101.586.697	88.089.933
Rezervisanja za učešće u dobitku	8.200.083	7.526.867
Rezervisanje – udio u dobiti	1.239.520	1.348.703
Rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih	152.316	68.970
Ukupno dugoročna rezervisanja:	111.178.616	97.034.473

Sredstva matematičke rezerve najvećim dijelom su plasirana u razne vrste obveznica (obveznice stare devizne štednje, obveznice ratne štete, obveznice opština i gradova Republike Srpske i obveznice sa evro klauzulom čiji je emitent Republika Srpska), dok je preostali dio ovih sredstava uložen u bankarske depozite i dugoročni zajam dat firmi Grawe Nekretnine d.o.o.. Što se tiče obveznica opština i gradova Republike Srpske sredstva su plasirana u: obveznice grada Banja Luka, obveznice Kozarska Dubica, obveznice Istočno Novo Sarajevo, obveznice opštine Foča, obveznice Kotor Varoš, obveznice Sokolac, obveznice Modriča, obveznice Šekovići, obveznice Zvornik i obveznice Šipovo. Takođe, manji dio ovih sredstava uložen je u akcije 10 emitenata na banjalučkoj berzi.

29. Druge obaveze iz poslovanja

Druge obaveze iz poslovanja	31.12.2020. u KM	31.12.2019. u KM
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	1.904.164	1.425.585
Obaveze prema dobavljačima	72.689	15.918
Obaveze prema fizičkim licima po ugovoru	10.973	800
Obaveze prema povezanim pravnim licima	98.748	23.119
Obaveze za članarine i doprinose komorama i udruženjima	4.946	4.352
Ostale obaveze	231	46
Ukupno druge obaveze iz poslovanja:	2.091.751	1.469.820

30. Pasivna vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja	31.12.2020. u KM	31.12.2019. u KM
Prenosne premije životnih osiguranja	6.907.389	6.486.347
Prenosne premije neživotnih osiguranja	5.304.944	9.673
Rezervisane štete životnih osiguranja	1.049.346	890.629
Rezervisane štete neživotnih osiguranja	8.226.722	2.920
Druga pasivna vremenska razgraničenja	374.006	79.224
Ukupno pasivna vremenska razgraničenja:	21.862.407	7.468.793

31. Vanbilansna evidencija

Vanbilansna evidencija (aktiva i pasiva) na dan 31. decembra 2020. godine iznosi 9.167.355 KM i odnosi se na dugoročne plasmane i data jemstva.

Vanbilansna evidencija	31.12.2020. u KM	31.12.2019. u KM
Data jemstva	2.925	-
Ostala vanbilansna evidencija	9.164.430	-
Ukupno vanbilansna evidencija:	9.167.355	-

Nakon sprovođenja statusne promjene - spajanje uz pripajanje Grawe osiguranje je preuzelo od Atos osiguranja a.d. Bijeljina kao početno stanje i dugoročne plasmane i potraživanja od povezanih lica Atos osiguranja. Potraživanja su vođena u Aktivi Atos osiguranja i u cjelosti su ispravljena prije spajanja uz pripajanje sa Grawe osiguranjem. Obzirom da su u pitanju pravna lica koja su u stečaju, a stečajni postupak još nije završen i postoji velika neizvjesnost oko naplate istih Grawe osiguranje je donijelo odluku da se sljedeća potraživanja, koja iznose 9.164.430 KM evidentiraju vanbilansno dok se ne steknu uslovi za potpuno brisanje iz evidencija Grawe osiguranja:

1. Dugoročni Plasmani povezanim licima (zajam Bobar) u iznosu od 537.119 KM,
2. Dug. Plasmani ostalim pravnim licima (Bobar Inženjering) u iznosu od 319.622 KM,
3. Depozit skinut od osiguranja za kredit Bobar u iznosu od 2.966.323 KM,
4. Zajmovi dati povezanim licima u iznosu od 1.106.935,
5. Regresi Bobar Autosemberija i Bobar Group u iznosu od 3.797.040 KM,
6. Bobar Autosemberija u iznosu od 388.891 KM,
7. Bobar Ana kartica, u iznosu od 48.500 KM.

32. Transakcije sa povezanim pravnim licima

U okviru svojih redovnih poslovnih aktivnosti Društvo obavlja transakcije sa povezanim licima. U toku 2020. i 2019. godine obavljene su sljedeće transakcije sa povezanim pravnim licima:

Bilans stanja	31.12.2020. u KM	31.12.2019. u KM
Obaveze:		
Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Graz, Austria	(98.748)	(23.084)
Grawe Nekretnine d.d. Sarajevo	-	(34)
	(98.748)	(23.118)
Potraživanja:		
Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka	4.427.756	4.572.268
	4.427.756	4.572.268
Neto potraživanja:	4.329.008	4.549.150

Bilans uspjeha	2020. u KM	2019. u KM
Prihodi:		
Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka	269.682	278.120
	269.682	278.120
Rashodi:		
Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Graz, Austria	(352.858)	(185.327)
Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka	(219.670)	(144.399)
Atos osiguranje a.d. Bijeljina	-	(1.825)
Grawe Nekretnine d.d. Sarajevo	(240)	(69)
	(572.768)	(331.620)

33. Upravljanje rizicima osiguranja

Društvo zaključuje aktivne ugovore o osiguranju kojima se rizik od osiguranja prenosi sa klijenta na Društvo, kao i pasivne ugovore o reosiguranju kojima se rizik osiguranja prenosi sa Društva na reosiguravatelje.

Po svojoj prirodi svaki pojedinačan rizik osiguranja je slučajan i nepredvidiv. Kod pružanja jedne ili više vrsta osiguranja, osnovni rizik proizilazi iz činjenice da ukupna šteta i naknada šteta plaćena po ugovoru pređu iznos premije ili preuzetih obaveza po pojedinom riziku, zbog učestalosti ili veličine šteta. Upravljanje rizikom osiguranja ima za cilj da omogući Društvu ostvaranje dobiti na način da se ne ugroze osnovni interesi osiguranika, korisnika osiguranja i drugih povjerilaca, kao ni stabilnost poslovanja. Društvo neprekidno prati sopstvenu izloženost riziku osiguranja, što obuhvata prepoznavanje, procjenjivanje i mjerenje rizika, te na osnovu toga donošenje odgovarajućih odluka i preduzimanje konkretnih aktivnosti.

34. Upravljanje finansijskim rizicima

Ciljevi upravljanja finansijskim rizicima

Zbog specifičnosti poslovanja, veličine sistema i nedostatka sredstava za uvođenje potpune informatizacije, upravljanje finansijskim rizicima se prati na nivou Društva. Praćenje finansijskih rizika povezanih sa poslovanjem Društva i upravljanje istim odvija se putem internih izvještaja po osnovu kojih se vrši identifikacija rizika, utvrđuje stepen i veličina rizika. Iako se svi rizici ne mogu u potpunosti eliminisati, većina se može unaprijed predvidjeti i minimizirati.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Društvu izmire u potpunosti i na vrijeme, što bi moglo dovesti do finansijskog gubitka Društva. Kreditni rizik obuhvata dugoročne finansijske plasmane, kratkoročne finansijske plasmane i potraživanja.

Društvo nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika, obzirom da se plasmani i njegova potraživanja odnose na veći broj kupaca.

Rizik likvidnosti

Rukovodstvo Društva upravlja rizikom likvidnosti na način koji mu obezbjeđuje da u svakom trenutku ispunjava svoje obaveze. Rizikom likvidnosti se upravlja održavanjem odgovarajućih novčanih rezervi, praćenjem planiranih i stvarnih novčanih tokova i održavanjem adekvatnog odnosa dospjeća finansijskih sredstava i obaveza.

Upravljanje rizikom kapitala

Upravljanje rizikom kapitala služi rukovodstvu Društva da očuva mogućnost poslovanja po principu stalnosti poslovanja, istovremeno maksimizirajući prinose vlasnicima i drugim interesnim stranama putem optimizacije odnosa duga i kapitala.

Rukovodstvo Društva analizira kapital kroz pokazatelj zaduženosti, koji se izračunava kao odnos neto zaduženosti i ukupnog kapitala. Neto zaduženost se obračunava tako što se ukupne finansijske obaveze, kratkoročne i dugoročne, umanje za gotovinu i gotovinske ekvivalente. Ukupan kapital predstavlja zbir svih kategorija kapitala prikazanih u Bilansu stanja i neto zaduženosti.

S obzirom da Društvo nema obaveza po kreditima, Društvo ne analizira kapital kroz pokazatelj zaduženosti.

35. Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2020. godine, protiv Društva se vodi 182 sudska spora sa ukupnom procijenjenom vrijednošću od 2.404.007 KM, a Društvo se javlja kao tužilac u 519 sudskih sporova sa ukupnom procijenjenom vrijednošću od 1.946.486 KM i očekivani ishod je da se spor dobije.

Značajno povećanje broja sudskih sporova, samim tim i vrijednosti sudskih sporova se desilo zbog preuzimanja sudskih sporova koji su se odnosili na Atos osiguranje.

36. Poreski propisi

Poreski sistem Bosne i Hercegovine je u procesu kontinuirane revizije i izmjena. Međutim, još uvijek postoje različita tumačenja poreskih propisa. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima.

Poreski propisi RS obuhvataju propise vezano za cijene transfera između povezanih pravnih lica. Važeći propisi definišu princip jednakih uslova odnosno da se transakcije sa povezanim pravnim licima obavljaju po istim uslovima kao i sa trećim licima, kao i metode utvrđivanja transfernih cijena. Stoga se može očekivati da će poreski organi inicirati detaljnu kontrolu transfernih cijena.

Da bi osigurali da oporeziva dobit i/ili carinska vrijednost uvezene robe ne sadrži materijalno značajne greške zbog efekata transfernih cijena između povezanih pravnih lica Uprava Društva vjeruje da je tumačenje važećih zakona ispravno.

Shodno navedenom, na dan 31. decembra 2020. godine Društvo nema rezervisanja za potencijalne poreske obaveze (na dan 31. decembra 2019. godine nije bilo rezervisanja).

37. Mišljenje ovlaštenog aktuara

U skladu sa Zakonom o društvima za osiguranje, ovlašteni aktuar je u svom izvještaju izrazio pozitivno mišljenje o finansijskim izvještajima Društva i godišnjem izvještaju o poslovanju Društva za 2020. godinu. Takođe, ovlašteni aktuar konstatovao je da su troškovi sprovođenja neživotnih osiguranja visoki i pored preduzetih mjera u 2020. godini.

38. Događaji nakon datuma izvještavanja

Nakon 31. decembra 2020. godine, prema izjavama Uprave ne postoje događaji koji mogu uticati na finansijske izvještaje i izmjene istih. Događaji koji su značajni da budu objelodanjeni su širenje Korona virusa (COVID-19), čiji uticaj i posljedice na finansijski položaj i poslovanje Društva u 2021. godini još uvijek nije moguće procijeniti.

Osim gore navedenog do dana objavljivanja ovih finansijskih izvještaja nisu nastali događaji nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtijevali korekciju ili dodatna objelodanjivanja u priloženim finansijskim izvještajima, kako se to zahtijeva prema odredbama IAS 10 "Događaji nakon dana bilansa".

39. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo usaglašavanje svojih potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 31. decembra 2020. i 31. decembra 2019. godine. U postupku usaglašavanja sa poslovnim partnerima, nisu utvrđena materijalno značajna neusaglašena potraživanja i obaveze.

40. Informacije o segmentima

Segmenti poslovanja predstavljaju komponente Društva koje ostvaruju prihode i rashode, čije poslovne rezultate redovno pregleda rukovodstvo Društva i za koje postoje raspoložive zasebne finansijske informacije.

Rukovodstvo Društva je organizovalo poslovanje sa stanovišta svojih usluga. U tom kontekstu, postoje dva segmenta poslovanja. Shodno tome, na dan 31. decembra 2020. godine Društvo je imalo 2 segmenta o kojima se izvještava: životno osiguranje i neživotno osiguranje.

Računovodstvene politike primijenjene prilikom sastavljanja finansijskih informacija o segmentima o kojima se izvještava su identične računovodstvenim politikama Društva objelodanjenim u napomeni 3 uz finansijske izvještaje.

Informacije o segmentima o kojima se izvještava su date u nastavku teksta. Iznosi za prethodnu godinu su reklasifikovani u skladu sa MSFI 8 „Segmenti poslovanja“.

Prihodi i rezultati segmenata

Bilansne pozicije	Životno	Neživotno	Ukupno
Poslovni prihodi			
Prihodi od premije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	23.608.901	-	23.608.901
Prihodi od premije osiguranja, saosiguranja i reosiguranja neživotnih osiguranja	-	12.268.643	12.268.643
Prihodi po osnovu učešća saosiguranja, reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	-	209.211	209.211
Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	-	673.328	673.328
Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija neživotnih osiguranja	-	9.164	9.164
Ostali prihodi po osnovu neživotnog osiguranja		212.537	212.537
Ukupno poslovni prihodi	23.608.901	13.372.883	36.981.784
Poslovni rashodi			
Funkcionalni rashodi			
Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	11.397.862	104.877	11.502.739
Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	9.097.224	-	9.097.224
Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	-	5.805.133	5.805.133
Troškovi sprovođenja osiguranja			
Troškovi amortizacije i rezervisanja	120.415	188.566	308.981
Troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi	5.947.278	5.158.983	11.106.261
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	874.513	2.778.658	3.653.171
Ukupno poslovni rashodi	27.437.292	14.036.217	41.473.509
POSLOVNI DOBITAK/(GUBITAK)	(3.828.391)	(663.334)	(4.491.725)
Finansijski prihodi	5.075.432	436.821	5.512.253
Finansijski rashodi	(307.464)	(620.702)	(928.166)
Ostali prihodi	4.049	762.408	766.457
Ostali rashodi	(53.181)	(507.347)	(560.528)
Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	-	1.880.307	1.880.307
Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	-	(238.512)	(238.512)
Dobitak prije oporezivanja	890.445	1.049.641	1.940.086
Porez na dobit	-	-	-
Ukupan neto dobitak perioda	890.445	1.049.641	1.940.086

Sredstva i obaveze segmenata

Bilansne pozicije	Životno	Neživotno	Ukupno
Stalna imovina			
Nematerijalna ulaganja	4.485	59.323	63.808
Nekretnine, postrojenja oprema	438.342	1.854.340	2.292.682
Investicione nekretnine	-	4.168.216	4.168.216
Dugoročni finansijski plasmani	121.299.851	13.545.423	134.845.274
	121.742.678	19.627.302	141.369.980
Tekuća imovina			
Dati avansi	92.817	173.417	266.234
Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	640.749	356.644	997.393
Druga potraživanja	37.545	80.217	117.762
Kratkoročni finansijski plasmani	1.981.311	1.159.299	3.140.610
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	9.355.223	669.639	10.024.862
Aktivna vremenska razgraničenja	2.287.518	1.453.068	3.740.586
	14.395.163	3.977.970	18.373.133
Poslovna aktiva	136.137.841	23.605.272	159.743.113
Vanbilansna aktiva	-	9.167.355	9.167.355
UKUPNA AKTIVA	136.137.841	32.772.627	168.910.468
Kapital			
Osnovni kapital	6.000.000	7.600.000	13.600.000
Rezerve iz dobitka	346.852	315.949	662.801
Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	1.468.706	29.567	1.498.273
Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	(122.016)	(38.449)	(160.465)
Neraspoređeni dobitak	6.943.494	1.261.582	8.205.076
	14.637.036	9.168.649	23.805.685
Dugoročna rezervisanja	111.102.966	75.650	111.178.616
Kratkoročne obaveze			
Obaveze za premiju i specifične obaveze	347.293	10.225	357.518
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada	59.545	177.015	236.560
Druge obaveze iz poslovanja	1.817.691	274.060	2.091.751
Obaveze za poreze, doprinose i druge kratkoročne obaveze	103.757	106.819	210.576
Pasivna vremenska razgraničenja	8.069.553	13.792.854	21.862.407
	10.397.839	14.360.973	24.758.812
Poslovna pasiva	136.137.841	23.605.272	159.743.113
Vanbilansna pasiva	-	9.167.355	9.167.355
UKUPNA PASIVA	136.137.841	32.772.627	168.910.468

Informacije u vezi sa najvećim kupcima

Usljed prirode usluga osiguranja, Društvo nema značajnu koncentraciju velikih osiguranika, jer ima veliki broj međusobno nezavisnih osiguranika sa malim pojedinačnim prometom.

Geografske informacije o prihodima od prodaje

Društvo ostvaruje sve svoje prihode na teritoriji Republike Srpske.

Odgovorno lice